

İlkokullarda Yetiştirme Programına (İYEP) İlişkin Öğretmen Görüşleri: Nitel Bir Çözümleme

MAKALE TÜRÜ	Başvuru Tarihi	Kabul Tarihi	Yayın Tarihi
Araştırma Makalesi	22.01.2020	26.09.2020	26.09.2020

İshak Kozikoğlu ¹
Van Yüzüncü Yıl Üniversitesi

Yusuf Tosun ²
Milli Eğitim Bakanlığı

Öz

Bu araştırmanın amacı, ilkokullarda yetiştirme programına (İYEP) ilişkin öğretmen görüşlerini belirlemektir. Durum çalışması deseninin kullanıldığı araştırma, Van ve Şanlıurfa illerinde görev yapan 38 sınıf öğretmeniyle gerçekleştirilmiştir. Araştırma verilerinin toplanmasında yarı-yapılandırılmış görüşme formu ve verilerin analizinde ise betimsel analiz tekniği kullanılmıştır. Araştırmanın sonucunda öğretmenlerin İYEP’i Türkçe ve matematik becerilerinde yeterli düzeye ulaşamamış öğrencilerin başarılarının artırılması açısından yararlı bir uygulama olarak gördükleri fakat öğretmenlerin yaklaşık olarak yarısının hazırlanan program tasarısındaki kazanımlar, öğretim materyalleri, uygulama kılavuzları ve yönergelerdeki eksikliklerden dolayı öğrencilerin programdan yeterli düzeyde yararlanamadıklarını düşündükleri belirlenmiştir. Ayrıca öğretmenlerin çoğunun İYEP sürecinde karşılaştıkları sorunlar sırasıyla; öğrencilerin devamsızlık yapmaları, öğrencilere okul derslerinin dışında ek sorumluluklar yüklenmesi, modüllerdeki öğrenci düzeylerindeki farklılıklar, bazı öğrencilerin yaşadıkları güdülenme eksikliği ve velilerin ilgisizliği olarak belirlenmiştir. Bu durumda, İYEP kapsamında Milli Eğitim Bakanlığı’nca öğretmenlere materyal desteği sağlanabilir ve devamsızlık sorununu çözmek amacıyla veliler ile işbirliğini artıracak etkinlikler planlanabilir.

Anahtar sözcükler: İlkokullarda yetiştirme programı (İYEP), sınıf öğretmenleri, destek programları, destek eğitimi, ilkokul eğitimi.

Etik Kurul Kararı: Bu araştırma, dergimize 01.01.2020 tarihinden önce gönderildiği için etik kurul kararı zorunluluğu taşımamaktadır.

¹*Sorumlu Yazar:* Doç. Dr., Eğitim Fakültesi, Eğitim Bilimleri Bölümü, Eğitim Programları ve Öğretim Anabilim Dalı, E-posta: ishakkozikoğlu@yyu.edu.tr, <https://orcid.org/0000-0003-3772-4179>

²Öğretmen, Şanlıurfa/Türkiye, E-posta: pdr.2017@gmail.com, <https://orcid.org/0000-0001-6142-2600>

Modern dünyanın önemli kavramlarından olan eğitim, bireylerin ve toplumların huzuru ve ekonomik refahının yanı sıra sosyal açıdan da gelişmelerinde etkili olan önemli bir değişkendir. Eğitim süreci, insan yaşamını önemli derecede etkileyen ve şekillendiren bir etkidir. Aynı zamanda bir toplumun ve ülkenin gelişmişlik düzeyine ilişkin çıkarımlar, o toplum ve ülkenin eğitilmiş insan sayısının toplam nüfusa oranından yola çıkılarak yapılabilmektedir. Dolayısıyla eğitim, toplumların yapılanması ve geleceği için taşıdığı önem dikkate alınarak toplum tarafından önemsenmektedir.

Türkiye’de eğitim sisteminin her kademesinde gerçekleştirilen eğitim faaliyetleri kendi içinde önemli olmakla birlikte temel becerilerin öğretilmesi ve eğitim sürecinin temeli, başlangıcı olması nedeniyle ilköğretim kademesinde gerçekleştirilen eğitim, ayrı bir önem taşımaktadır. Dünyada ve Türkiye’de ilköğretime başlayan öğrencilere öncelikle okuma-yazma becerisi kazandırılmaktadır. Okuma-yazma, örgün eğitim sürecinin en temel becerilerdir (Moast, 1999, akt. Örs, 2019). Dolayısıyla bir ülkenin eğitim sisteminin başarılı sonuçlar vermesi ve nitelikli bireyler yetiştirmesi için eğitim sürecinin önemli bir kademesi olan ilköğretim, hayati öneme sahiptir.

Eğitim sisteminde bireysel farklılıklar, aile ve çevrenin etkileri ve bireyin sahip olduğu genetik yapı vb. etkenlerden ötürü okula başlayan bazı çocuklar, ilköğretim kademesinde kazandırılmaya çalışılan okuma-yazma becerisini kazanamamaktadır. Moast’a (1999) göre okuma-yazma becerisini kazanamayan bir çocuk, diğer kazanımları ve bilgileri kolayca elde edememekte ve hayatının tüm alanlarında eksiklikler yaşamaktadır (akt., Örs, 2019). Pek çok öğretmen, okuma-yazma becerisini elde edemeyen çocukların okuma sorunlarının genetik etkenler, fizyolojik ve nörolojik bozukluklar, zamanında olgunlaşmama, duyuşsal problemler gibi psikolojik sorunlardan kaynaklandığını düşünmektedir. Bazı öğretmenler ise problemin çocuğun olumsuz tutum ve güdülenmedeki eksiklikten kaynaklandığına inanmaktadır (Westwood, 2001). Kutluca-Canbulat’ın (2013) çalışmasında öğrenci özellikleri, öğretim uygulamaları ile kullanılan yöntemler, öğretmen özellikleri ve ders materyallerinin anlamlı okumayı etkilediği sonucuna ulaşılmıştır. Tural ve Oral (2015) ile Arı ve Özcan’ın (2014) çalışmasında, ilk okuma-yazma öğrenmede okula başlama yaşının, fiziksel ve bilişsel olgunlaşmanın okuma-yazma başarısını etkilediği belirlenmiştir. Yazanoğlu (2011) ile Sarıpınar ve Erden’in (2010) çalışmasında, öğrencilerin sosyo-ekonomik düzeyi yükseldikçe ilk okuma yazma başarılarının da arttığı belirlenmiştir. Benzer şekilde Işık, Akosmanoğlu ve Bilir’in (2015) çalışmasında, sosyo-kültürel etkenlerin (ailenin eğitim düzeyi, aylık geliri, okul öncesi eğitim vb.) öğrencilerin okuma başarısını etkilediği sonucuna ulaşılmıştır. Özata ve Haznedar’ın (2018) çalışmasında ise akıcı sözcük okuma, sözcük dağarcığı ve anne-baba eğitim düzeyinin okuduğunu anlama becerisinde en önemli yordayıcılar olduğu belirlenmiştir. Gerçekleştirilen bazı çalışmalarda da (Lau ve Chan, 2003; Yıldız ve Akyol, 2011) okuma ile güdülenme arasındaki ilişkiye değinilmektedir. Bazen aileler, okul yöneticileri ve öğretmenler okuma-yazma öğretiminde aceleci davranabilmektedirler. Böyle olunca da çocukların sahip oldukları hazırbulunuşluk

düzeylerindeki farklılıklardan dolayı öğrenciler arasında farklar oluşmakta ve bu farklar ileriki süreçleri de etkilemektedir (Baştuğ ve Demirtaş, 2017). Bu durumda, okuma-yazma becerisi üzerinde öğrenci özellikleri, öğretmen özellikleri, aile, çevre, sosyo-ekonomik özellikler, duyuşsal özellikler gibi birçok etkenin etkili olduğu görülmektedir.

Eğitim sürecinin birinci kademesinde okuma-yazma becerileri ile birlikte öğrencinin sonraki kademelerdeki başarısını etkileyen bir diğer önemli etken, öğrencinin matematik ile ilgili okuryazarlık becerilerini geliştirmek ve bunu etkili bir şekilde kullanabilmelerini sağlamaktır. Bu doğrultuda, “İlkokul Matematik Dersi Öğretim Programı; Sayılar ve İşlemler, Geometri, Ölçme ve Veri İşleme olmak üzere dört öğrenme alanından oluşmaktadır” (Milli Eğitim Bakanlığı-MEB, 2018, s.9). Bu öğrenme alanları içerisinde yer alan kazanımlar ile birlikte öğrencilerin temel matematik becerilerini edinmeleri hedeflenmektedir. Savaş, Taş ve Duru'nun (2010) çalışmasında; matematik başarısı ile aile gelir düzeyi, matematiğe yönelik tutum, ders çalışma süresi arasında anlamlı ilişkilerin olduğu belirlenmiştir. Benzer şekilde Yücel ve Koç'un (2011) çalışmasında, matematik başarısı ile matematiğe yönelik tutum arasında anlamlı ilişkinin olduğu saptanmıştır. Göktaş ve Gürbütürk'ün (2012) çalışmasında ise öğrencilerin matematik başarısı ile okuduğunu anlama becerileri arasında yükseğe yakın bir ilişkinin olduğu, öğrencilerin okuduğunu anlama becerileri ve matematik başarısının okulun sosyo-ekonomik düzeyi değişkenine göre farklılaştığı sonucuna ulaşılmıştır. Dolayısıyla okuma-yazma becerisinde olduğu gibi matematik becerileri/başarısı üzerinde de çeşitli etkenlerin etkili olduğu görülmektedir.

Eğitimin nihai amacı, nitelikli bireyler yetiştirmektir. Nitelikli insan ise üretebilen, eleştirel ve yaratıcı düşünebilen, özgün fikirler ortaya koyabilen, bireysel özelliklerinin farkında olan, problem çözebilen ve değerlendirme becerilerine sahip birey olarak tanımlanmaktadır (Akyıldız, 1991; Büyükdüvenci, 1991; Yeşilkayalı, 1997). Belirtilen niteliklerin bireyde meydana gelmesinde ve gelişiminde matematik eğitimi önemli bir işleve sahiptir (Tural, 2005). Bireyin gelişimi birbirini etkileyen süreçlerden ve alanlardan oluşmaktadır. Bu gelişim süreçlerinden biri olan bilişsel becerilerin kazandırılması ilköğretim kademesinde önemsenmektedir. Kazandırılmaya çalışılan beceriler arasında önemli bir yeri kapsayan işlem becerileri ve problem çözüme becerilerinin geliştirilmesi matematik dersinin konusudur (Baykul, 2003). Dolayısıyla ilkokul kademesinde matematik eğitimi önem taşımaktadır. Ancak ulusal ve uluslararası raporlar Türkiye'deki öğrencilerin matematik başarısının düşük olduğunu ortaya koymaktadır (MEB, 2019a; Organisation for Economic Co-operation and Development-OECD, 2018). Yaşanmakta olan bu probleme dayanarak MEB, bir erken müdahale aracı olarak İlkokullarda Yetiştirme Programı'nı (İYEP) uygulamaya koymuştur.

Türkçedeki dört temel becerinin (okuma, yazma, dinleme, konuşma) ve Matematik dersindeki doğal sayılar ve sayılarla dört işlem gibi temel becerilerin sonraki eğitim süreçlerindeki önemi düşünüldüğünde (Doğan, 2002; Epçaçan, 2018),

bu becerilere yönelik eksikliklerin giderilmesinin gerekliliği ortaya çıkmaktadır. Bu ihtiyaca yönelik olarak Türkiye’de 2018-2019 öğretim yılında İYEP, ilkokul üçüncü ve dördüncü sınıflar için uygulamaya konulmuştur. İYEP, 2019-2020 eğitim-öğretim yılında ilkokul üçüncü sınıflar için Türkiye genelinde tüm okullarda uygulanmaya başlanmıştır. İYEP, Türkçe ve matematik derslerine yönelik belirlenen kazanımlara ulaşmayı, psiko-sosyal açıdan çocuğu desteklemeyi, uyum problemlerini önlemeyi amaçlamakla birlikte problem çözebilen, yenilikçi, kendine güvenen ve sorumluluk üstlenen bireylerin yetişmesini amaçlanmaktadır (MEB, 2019c). Akranlarına göre Türkçe dersinde okuma-yazma gibi temel becerilerde ve matematik dersinde doğal sayılar, dört işlem gibi öğrenme alanlarında eksiklik yaşayan çocukların bu becerilerini geliştirmeye yardımcı olma yönüyle İYEP, bir erken müdahale yaklaşımı işlevi göstermektedir. İYEP program içeriğinde ise programın tanımını aşağıdaki gibi belirtilmektedir:

İYEP ilkokulların 3. sınıflarına devam eden, önceki eğitim-öğretim yılları içinde çeşitli nedenlerle Türkçe dersi öğretim programındaki temel beceriler ile matematik dersi öğretim programındaki öğrenme alanlarında yer alan ve İYEP kapsamında belirlenen kazanımları yeterli düzeyde edinmeyen öğrencilerin eksik öğrenmelerinin giderilmesini, psiko-sosyal alanda da desteklenmesini amaçlayan bir tedbir programıdır. (MEB, 2019a)

İYEP; Türkçe, Matematik ve psikososyal destek olmak üzere üç bölümden oluşmaktadır. Programda Türkçe dersinden dinleme/izleme, konuşma, okuma ve yazma beceri alanlarından 16 kazanım, matematik dersinde doğal sayılar, doğal sayılarda dört işlem öğrenme alanlarından 22 kazanım olmak üzere toplam 38 kazanım bulunmaktadır. Türkçe dersi kazanımları incelendiğinde; ilk modülün Türkçe dinleme/izleme kazanımlarından oluştuğu, ikinci modülde ilk okuma yazma becerisine yönelik kazanımların olduğu, üçüncü modülde ise okuma-anlama kazanımlarının yer aldığı görülmektedir. Türkçede en fazla kazanım ikinci modülde yer alan ilk okuma yazma becerilerine ayrılmıştır; Matematikte ise modüller ilerledikçe kazanım sayısı azalmaktadır. Matematik dersinin birinci modülünde doğal sayılar ve toplama işleminden 10 kazanım, ikinci modülünde doğal sayılar ve toplama-çıkarma işlemlerinden yedi kazanım, üçüncü modülde ise çarpma-bölme işlemlerinden beş kazanım bulunmaktadır. Programda Türkçe kazanımları için 96 saat, matematik kazanımları için 64 saat ayrılmıştır. Programda Türkçe ve Matematik derslerinden aşamalılık ilkesi dikkate alınarak düzeylere göre oluşturulan üçer modül olmak üzere altı modül bulunmaktadır. Öğrenciler hazırbulunuşluk düzeylerine göre Türkçe ve Matematik derslerinden birini veya her ikisini alabilmektedir.

Program hafta sonlarında veya hafta içi ders saatleri dışında uygulanabilmekle birlikte hafta içi günde 2 ders saati, hafta sonu günde 6 ders saati olmak üzere haftada 10 ders saatini geçemez. Bir İYEP öğrenci grubunun 1-6 öğrenciden oluşturulması esastır, bu sayı en fazla 10

öğrenciye kadar çıkabilir” (Gençoğlu, 2019, s. 868; MEB, 2019a, 2019b, 2019c, s. 3).

İYEP kapsamında “Türkçe Etkinlik Kitabı”, “Türkçe Kılavuz Kitap”, “Matematik Etkinlik Kitabı”, “e-Okul İYEP Modülü Kullanım Rehberi”, “Uygulama Kılavuzu” ve “Psikososyal Destek Rehberi” geliştirilmiştir. Türkçe ve matematik etkinlik kitaplarında modüllere göre kazanımlar doğrultusunda örnekler, alıştırmalar ve etkinlikler yer almaktadır. “Türkçe Etkinlik Kılavuz Kitabı” öğrenciler için etkinlik kitabının kullanımına yönelik yönergeleri içermektedir. “e-Okul İYEP Modülü Kullanım Rehberi”, öğrencilerin programa yönelik işlemlerinin nasıl yürütüleceğine ilişkin bilgi vermektedir. “İYEP Uygulama Kılavuzu”, programın nasıl uygulanacağına ilişkin detaylı ve kapsamlı bilgiler sunmaktadır. “Psikososyal Destek Rehberi” ise öğrencilerin yaşadıkları psikososyal nitelikteki sorunları tanıma ve bu doğrultuda uygulanacak çalışmalara ilişkin bilgi vermektedir (Gençoğlu, 2019; MEB, 2019b).

İYEP, Türkçe ve matematik becerileri ile birlikte çocuklara psiko-sosyal destek sağlayan ulusal bir programdır. Çocukların yaşadıkları eksiklikler belirlenerek İYEP kapsamında hazırlanan özel programlarla destekleyici bir eğitim anlayışı amaçlanmaktadır. Bu şekilde öğrenciler arasında meydana gelen düzey farklarını ve bu farkın çocukların hem akademik hem de sosyal yaşamlarında neden olduğu olumsuz etkileri ortadan kaldırmak istenmektedir (MEB, 2019c). Okuma-yazma, temel matematik becerileri kazanmada yaşanan aksaklıklar, çocuğun eğitim süreçlerine karşı güdülenme düzeyini de olumsuz etkilemekte ve çocuğun eğitimden sıkılması ve böylece eğitim hayatını sonlandırması ülkenin eğitim düzeyini de olumsuz etkilemektedir. Nitekim OECD (2017) raporuna göre Türkiye’de 25-64 yaş aralığındaki nüfusun % 43’ü ilkökul mezunudur ve bu oran tüm OECD ülkeleri arasında Endonezya ile birlikte paylaşılan birinci sıradır. Çocukların okuma ve yazma becerisindeki eksiklikleri uzun vadede toplumun eğitim düzeyini olumsuz etkilemektedir (Doğan, 2002; Epçaçan, 2018), bu durum matematik becerileri için de geçerlidir (Karaçay, 1985). Bu doğrultuda öğrencilerin okuma-yazma ve matematik alanındaki eksikliklerini belirleyip erken müdahale olanağı sağlaması açısından İYEP önem taşımaktadır. Dolayısıyla Türkiye’de ülke genelinde uygulanan bu programın işlevselliği, uygulamadaki durumu, yaşanan sorunlar vb. ölçütler çerçevesinde programın uygulayıcıları olan öğretmenlerin görüşleri alınarak program hakkında eğitim paydaşlarına veri toplama ve program tasarlayıcılarına dönüt sağlama gereksinimi ortaya çıkmaktadır. Dolayısıyla bu çalışmanın amacı, İYEP’e ilişkin öğretmen görüşlerini saptamaktır. Bu doğrultuda aşağıda belirtilen sorulara yanıt aranmıştır.

Sınıf öğretmenlerinin;

1. İYEP’e ilişkin görüşleri nelerdir?
2. İYEP’in etkililiğine ilişkin görüşleri nelerdir?
3. İYEP uygulama sürecinde karşılaştıkları sorunlar nelerdir?

4. İYEP uygulama sürecine ilişkin önerileri nelerdir?

Yapılan alanyazın taraması sonucunda, İYEP ile ilgili sınıf öğretmenlerinin görüşlerini belirlemeye yönelik sınırlı sayıda çalışmaya (Anılan ve Özgan, 2020; Dilekçi, 2019; Gürlar, 2020; Kırnık, Susam ve Özbek, 2019; Toptaş ve Karaca, 2019; Ulusoy, Topcubaşı, Erkuş, Gökçedağ ve Coşkun, 2018) ulaşılmıştır. Dolayısıyla Türkiye’de 2018-2019 öğretim yılında ilkokul üçüncü ve dördüncü sınıflar için uygulamaya konulan ve 2019-2020 eğitim-öğretim yılı itibariyle ilkokul üçüncü sınıflar için Türkiye genelinde tüm okullarda uygulanmaya başlanan İYEP’in etkililiğini ve süreçte yaşanan sorunları belirlemeye yönelik kapsamlı çalışmalara gereksinim olduğu görülmektedir. Hem uygulamaya yeni konulan bu programın etkililiği hakkında paydaşlara dönüt sunma hem de uygulanma sürecinde yaşanan sorunlara ilişkin alanyazına sağlanacak katkı açısından bu çalışma önemli görülmektedir. Eğitim sürecinin temel yapı taşları olan okuma-yazma ve matematik becerilerinin öğretimine yönelik elde ettiği bulgular ve oluşturduğu farkındalık açısından da bu çalışma önem taşımaktadır. Ayrıca İYEP’e ilişkin bu çalışmadan elde edilen verilerin ve programın daha etkili, işlevsel hale getirilmesi için ortaya konulan önerilerin, programa ilişkin eğitim paydaşlarına ve program geliştirme uzmanlarına veri ve dönüt sağlama açısından önemli görülmektedir.

Yöntem

Bu bölümde araştırmanın modeli, çalışma grubu, veri toplama araçları ve verilerin analizine ilişkin bilgiler yer almaktadır. Bu araştırma 01.01.2020 tarihinden önce yapıldığı için etik kurul kararı zorunluluğu taşımamaktadır.

Araştırma Modeli

Nitel araştırma yönteminin kullanıldığı bu araştırma, durum çalışması olarak desenlenmiştir. Durum çalışmalarında, bir veya birden fazla olay, kişi veya durum kapsamlı olarak araştırılmakta ve üzerinde çalışılan durum üzerinde etkili olabilecek etkenler incelenmektedir (Yıldırım ve Şimşek, 2011). Bu çalışma, İYEP’in etkililiği, yararları, yaşanan sorunları ve çözüm önerilerini kapsamlı olarak irdelemesi yönüyle durum çalışması olarak düşünülmüştür.

Çalışma Grubu

Araştırmanın çalışma grubu, Şanlıurfa ve Van illerinde ilkokullarda İYEP’i uygulayan 38 öğretmenden oluşmaktadır. Çalışma grubu, ölçüt örnekleme yöntemi kullanılarak belirlenmiştir. Ölçüt örnekleme, çalışmada belirli özelliklere sahip olay, kişi veya durumların gözlem birimi olarak alındığı örnekleme yöntemidir. Dolayısıyla belirlenen ölçütü karşılayan kişi veya birimler çalışma grubuna dahil edilmektedir (Büyüköztürk, Kılıç-Çakmak, Akgün, Karadeniz ve Demirel, 2016). Bu çalışmada ilkokullarda yetiştirme programının gerçekçi bir analizinin yapılabilmesi amacıyla İYEP’i en az iki dönem uygulamış olma ölçütü olarak saptanmıştır. Belirlenen ölçütü sağlayan sınıf öğretmenleri çalışma grubuna alınmıştır. Araştırmaya dahil edilen öğretmenlerin kişisel özellikleri Tablo 1’de sunulmuştur.

Tablo 1

Araştırmaya Dahil Edilen Öğretmenlerin Kişisel Özellikleri

Özellik	Kategori	Sayı (N)
Cinsiyet	Kadın	22
	Erkek	16
Mesleki Deneyim	1-5 yıl	27
	6-10 yıl	4
	11-15 yıl	3
	16 yıl ve üzeri	4
	Toplam	38

Tablo 1 verilerine göre, öğretmenlerin 22'si kadın, 16'sı erkektir. Öğretmenlerin 27'si 1-5 yıl arasında, dördü 6-10 yıl arasında, üçü 11-15 yıl arasında ve dördü 16 yıl ve üzeri mesleki deneyime sahiptir.

Veri Toplama Araçları ve Verilerin Toplanması

Araştırmada kullanılmak üzere araştırmacılar tarafından geliştirilen yarı-yapılandırılmış görüşme formunda yedi soru bulunmaktadır. Görüşme formunun hazırlanması sürecinde öğretmenlerin ilkokullarda yetiştirme programının çeşitli yönlerine (programın öğeleri, öğretmenlerin bilgilendirilmesi, öğrenci seçme süreci, programın öğrenciler açısından etkililiği, yaşanan sorunlar ve çözüm önerileri) ilişkin görüş belirtebilecekleri açık uçlu sorular oluşturulmuştur. Görüşme formundaki sorulara ilişkin üç uzmandan (Sınıf Öğretmenliği, Türkçe Öğretmenliği ve Eğitim Bilimleri alanlarından) görüş istenmiştir. Uzman görüşü sonucunda, uzmanların dönütleri ve önerileri dikkate alınarak gerekli düzeltmeler yapılmıştır. Bu doğrultuda, İYEP hakkında öğretmenlerin görüş sahibi olamayabilecekleri sorular görüşme formundan çıkarılmış, bazı sorularda ise ifade biçimi ve anlaşılabilirlik bakımından istenilen düzeltmeler yapılarak görüşme formuna son hali verilmiştir.

Araştırmadan elde edilen veriler, 2019-2020 öğretim yılının birinci dönemi sonunda Şanlıurfa ve Van ilinde araştırmaya katılmaya gönüllü olan öğretmenlerden toplanmıştır. 26 öğretmenle yüz yüze görüşmeler yapılmış fakat 12 öğretmenin istekleri doğrultusunda veya öğretmenlerle yüz yüze görüşmenin olanaklı olmadığı durumlarda, bu öğretmenlerden görüşme formunda yer alan sorulara ilişkin görüşler yazılı olarak alınmıştır. Öğretmenlerle yapılan görüşmeler ortalama 30 dakika sürmüştür.

Verilerin Analizi

Araştırmada verilerin analizinde betimsel analiz tekniği kullanılmıştır. Betimsel analiz sürecinde nitel veriler için temalar oluşturulur, veriler belirlenen temalara göre düzenlenir ve daha sonra betimlemeler yapılarak veriler yorumlanır (Yıldırım ve Şimşek, 2011). Bu araştırmada, görüşme sorularından yararlanılarak temalar belirlenmiş ve veriler uygun temalar altında düzenlenerek betimlenmiştir. Temalar

belirlenirken görüşme formundaki sorularla uyumlu olacak şekilde önceden oluşturulmuş ölçütler (İYEP'e ilişkin görüşler, öğrenciler açısından yararları, uygulanma sürecinde yaşanan sorunlar ve öneriler) dikkate alınmıştır. Ayrıca öğretmen görüşlerini açık ve anlaşılır bir biçimde ortaya koyabilmek için araştırma verileri doğrudan alıntılarla zenginleştirilmiştir.

Çalışmada geçerlik ve güvenilirliği artırmak için bazı önlemler alınmıştır. Bu doğrultuda, dış güvenilirlik için araştırma soruları, araştırmanın yöntemi ile ilgili süreçler detaylı olarak açıklanmıştır. İç güvenilirlik için ise araştırma verileri araştırmacılar tarafından ayrı ayrı kodlanmıştır. Miles ve Huberman (1994) tarafından önerilen güvenilirlik formülü ($\text{Güvenirlik} = \frac{\text{Görüş birliği}}{\text{görüş birliği} + \text{görüş ayrılığı}}$) kullanılarak yapılan hesaplama sonucunda iki farklı kodlayıcı arasındaki uyum yüzdesi % 94 olarak elde edilmiştir. Bu durumda yapılan kodlamaların güvenilirliğinin yeterli olduğu söylenebilir (Miles ve Huberman, 1994). Benzer şekilde, belirlenen kodların uygun temalarla ilişkilendirilmesi araştırmacılar tarafından ayrı ayrı yapılmış ve aradaki uyuma (uyum oranı: % 98) bakılarak karar verilmiştir. Ayrıca çalışmada iç ve dış geçerlik için ise verilerin tutarlı olması sağlanmış ve veriler doğrudan alıntılar kullanılarak desteklenmiştir.

Bulgular

Araştırmada elde edilen bulgular, "İYEP'e ilişkin görüşler" (programın içeriği, bilgilendirme, öğrenci seçme süreci, doldurulan form ve dosyalar), "İYEP'in öğrenciler açısından yararları", "İYEP'in uygulanma sürecinde yaşanan sorunlar" ve "İYEP'e ilişkin öneriler" olmak üzere dört tema olarak incelenmiştir.

İYEP'e İlişkin Görüşler

Bu tema altında öğretmen görüşleri "programın içeriği", "bilgilendirme", "öğrenci seçme süreci", "doldurulan form ve dosyalar" olmak üzere dört alt tema altında gruplandırılmıştır. Programın içeriği alt temasına ilişkin öğretmenlere "İYEP'te yer alan kazanımlar, öğretim materyalleri, uygulama kılavuzları ve yönergeler hakkında neler düşünüyorsunuz? Varsa programın eksik yönleri nelerdir?" sorusu yöneltilmiştir. Öğretmenlerin yaklaşık olarak yarısı (n = 18) programdaki kazanımları, öğretim materyallerini, uygulama kılavuzlarını ve yönergeleri yeterli görürken yarısına yakını (n = 20) da programı yeterli görmemektedir. Bu duruma ilişkin Ö5 kodlu öğretmen "İYEP kazanımlarının öğrencilerin seviyelerine uygun bir şekilde paylaşılmasının ve modüllere ayrılmasının öğrenciler açısından yararlı olduğunu düşünüyorum. Bu sayede her öğrenci seviyesine uygun ders alabiliyor." şeklinde görüş belirtmiştir. Benzer şekilde öğretmen görüşlerinden ön plana çıkanlar aşağıda sunulmuştur.

Uygulama kılavuzları ve yönergelerin çok yetersiz olduğunu düşünüyorum. Öğrencilerin uygulayacağı açıklıkta değil. Türkçe'de yer alan metinler karmaşık, anlaması güç. Yönergeler ne yapılması gerektiğini göstermede yetersiz. İYEP'e kalan her modülden öğrenciye yönelik sadece

bir kitap belirlenmiş. Farklı modülden kalmalarına rağmen aynı kitaptan ders yapılıyor. (Ö8)

İlkokulda çeşitli nedenlerle istenilen eğitim düzeyine ulaşamamış öğrencilere yönelik İYEP vb. kursların, çalışmaların yapılması olumlu bir durumdur. Ancak İYEP’i uygulama aşamasında pratik bir uygulama alanı oluşturulamamaktadır. Çünkü çok sayıda modül olması ve düzeyi birbirine çok yakın olan öğrencilerin bile farklı modüllerde görünmesi, uygulama yönergelerinin eksik olması programın eksik yönleri olarak karşımıza çıkmaktadır. (Ö34)

Yukarıda öğretmen görüşlerinde de belirtildiği üzere öğretmenler, İYEP’in çeşitli nedenlerden dolayı Türkçe ve Matematik becerilerinde yeterli düzeye ulaşamamış öğrencilerin başarılarının artırılması açısından yararlı bir uygulama olarak görmelerine rağmen öğretmenlerin yaklaşık olarak yarısı (n = 20) hazırlanan program tasarısındaki kazanımlar, öğretim materyalleri, uygulama kılavuzları ve yönergelerdeki eksikliklerden dolayı programdan yeterli düzeyde yararlanılmadığını belirtmiştir. Öğretmenlerin özellikle düzeyi birbirine çok yakın olan öğrencilerin bile farklı modüllerde görünmesine, İYEP’in nasıl uygulanması gerektiğine ilişkin usul ve esasları içeren kılavuzların ve yönergelerin yeterince açık, anlaşılır olmadığına dikkat çektikleri görülmektedir.

Ayrıca bazı öğretmenler (n = 12) kazanımları düzey olarak basit görürken bazı öğretmenler (n = 11) de farklı modüllerin tek kitapta olmasını program açısından eksiklik olarak belirtmiştir. Bu durumlara ilişkin öğretmen görüşlerinden çarpıcı olanlar şu şekildedir: “İYEP kapsamında geliştirilen materyaller, kılavuzlar, yönergeler öğrenciler ve öğretmenler için yeterli düzeydedir. Fakat kazanımların basit düzeyde kaldığını, modüllerdeki kazanımların biraz daha arttırılması gerektiğini düşünüyorum.” (Ö26), “İYEP kapsamında geliştirilen kazanımların öğrencilerin seviyelerine uygun olmadığını düşünmekteyim. Dağıtılan kitapların da aynı şekilde seviyelerine uygun olmadığını düşünüyorum. Bence her modülün ayrı bir kitabı olması gerekir. Modüllerin tek kitapta olması kapsam geçerliliğini düşürmektedir.” (Ö7), “Çocukların eksikliklerini görmeleri, tanımaları ve tamamlamaları açısından güzel bir fırsat olduğunu düşünüyorum. Ancak konular en basit haliyle ele alınmış.” (Ö1). Öğretmen görüşlerinde de vurgulandığı üzere öğretmenlerin, İYEP kapsamında geliştirilen kazanımların basit düzeyde hazırlandığı, öğrenci düzeylerine uygun olarak hazırlanmadığı ve farklı modüller için tek bir kitap olmasının uygun olmadığı yönünde görüş belirttikleri görülmektedir.

Bilgilendirme alt temasına ilişkin öğretmenlere “Öğretmenlerin İYEP ve uygulanması hakkında yeterli düzeyde bilgilendirildiğini düşünüyor musunuz? Neden?” sorusu yöneltilmiştir. Öğretmenlerin büyük çoğunluğu (n = 29) yapılan bilgilendirilmelerin yeterli olduğu yönünde görüş sunmuşlardır. Bu doğrultuda öğretmen görüşlerinden bazıları şöyledir: “İYEP hakkında gerekli bilginin yeterli düzeyde verildiğini düşünüyorum. Bununla ilgili sürekli toplantılar yapılmakta ve öğretmenlere bilgi verilmektedir.” (Ö11), “Yeteri kadar bilgilendirildik. Çünkü

okulda bununla ilgili toplantı yapıyoruz ve komisyon oluşturulmuş. Sürekli idare tarafından bilgi veriliyor.” (Ö15), “Öğretmenlerin İYEP hakkında yeterli düzeyde bilgilendirildiğini düşünüyorum. Bakanlık ve Milli Eğitim Müdürlükleri bu konuyla ilgili gerekli dokümanları hazırlayıp öğretmenleri bilgilendirmektedir.” (Ö26). Öğretmen görüşlerinde de belirtildiği üzere öğretmenlerin, yetkililer tarafından yapılan seminer ve toplantılarla, hazırlanan dokümanlar aracılığıyla İYEP hakkında yeterli düzeyde bilgilendirmelerin yapıldığını düşündükleri görülmektedir. Fakat yukarıda belirttiğimiz ifadelerin aksine bazı öğretmenlerin (n = 9) de program hakkında yapılan bilgilendirilmelerin yetersiz olduğu yönünde görüş belirttikleri saptanmıştır. Bu durum hakkındaki öğretmen görüşlerinden biri aşağıda sunulmuştur.

İlçemizde İYEP hakkında ilk bilgilendirme yapıldığında ilçenin bütün 3. ve 4. sınıf öğretmenleri aynı alanda toplanıp bir seminer verilmişti. Bu seminerden çoğu öğretmen aklında soru işaretiyle çıktı ve program süresince “Neyi, nasıl yapmalıyız?” soruları yanıt bulamadı. Programın yeni olmasından dolayı olsa gerek program sürecinin işleyişine dair çoğu hocamız tam anlamıyla bilgilendirilmemişti. (Ö7)

Ayrıca bu duruma ilişkin Ö21 kodlu öğretmen “Yeteri kadar bilgilendirildiğimizi düşünmüyorum. Programın uygulanışı hakkında çok fazla fikir bulunuyor. Yoruma açık bir program olduğunu düşünüyorum.” şeklinde görüş belirtirken Ö17 kodlu öğretmen “Maalesef yeterli bilgiyi alamıyoruz. Çünkü İYEP ile ilgili sorularımızı soracak yeterli donanıma sahip bir yetkiliyle henüz karşılaşamadık.” demiştir. Ön plana çıkan öğretmen görüşlerinde de belirtildiği üzere bazı öğretmenlerin (n = 9), bilgilendirmeleri yapan yetkililerin programa tam anlamıyla hakim olamamaları, yapılan toplantı ve seminerlerin etkili olmaması, bilgilendirilmelerin açık ve anlaşılır olamayışı gibi nedenlerden dolayı İYEP hakkında yapılan bilgilendirmelerin yetersiz olduğunu düşündükleri görülmektedir.

İYEP öğrenci seçme süreci alt temasına ilişkin öğretmenlere “İYEP öğrenci seçme süreci hakkında ne düşünüyorsunuz? İYEP öğrenci belirleme sürecine ilişkin görüş ve önerileriniz nelerdir?” sorusu yöneltilmiştir. Öğretmenlerin çoğu (n = 28), öğrenci seçme/belirleme sürecini yeterli bulmadığını belirtmiştir. Bu duruma ilişkin öğretmen görüşlerinden ön plana çıkanlar şu şekildedir: “Öğrencileri belirlerken değerlendirme ölçütleri yetersiz. Örneğin heceleyerek yavaş okuyan öğrenciler ile hızlı ve akıcı okuyan öğrenci aynı seviyede gibi değerlendiriliyor.”(Ö8), “İYEP’e öğrenci seçme sürecini sağlıklı bulmuyorum. Normal şartlarda bilen, yapabilen öğrenciler İYEP’e seçilirken heyecan, telaş yaparak başarısız olabiliyor. Tek bir ölçme aracıyla değil bir süreç içerisinde yayılarak öğrencilerin belirlenmesi daha sağlıklı olabilir.” (Ö26). Görüldüğü üzere öğretmenler, İYEP’e öğrenci seçme sürecinde değerlendirme ölçütlerinin yetersiz olduğunu, tek bir ölçme aracıyla yapılan değerlendirmenin gerçekçi sonuçlar vermediğini ve dolayısıyla değerlendirmenin çeşitlendirilerek sürece yayılması gerektiğini belirtmişlerdir.

Ayrıca bazı öğretmenler (n = 10) İYEP’e öğrenci seçme sürecini yeterli bulurken bazı öğretmenler (n = 14) ölçme aracındaki soruların öğrenciler tarafından

anlaşılmadığını ve öğrenci düzeyine uygun olmadığını ifade etmişlerdir. Bu durum hakkında bazı öğretmen görüşleri şöyledir: “Uygulanan sınavdaki sorular (Türkçe ve Matematik soruları) kolay ama maalesef öğrencilerimiz soruları tam olarak anlayamadıkları için çözemiyorlar. Sorunun kendisinden ne istediğini bilemediği için de çözemiyorlar.” (Ö17), “Öğrenci seçme için gönderilen ortak sınavlar açık ve net değildi. Öğrencilerim soruları anlayamadıkları için yapamadılar. Soruların daha açık ve anlaşılır bir düzeyde hazırlanması faydalı olabilir.” (Ö22). Öğretmen görüşlerinde de vurgulandığı üzere bazı öğretmenlerin (n = 14), İYEP’e öğrenci belirleme sürecini uygun bulduklarını ancak ölçme aracındaki bazı ifadelerin açık ve anlaşılır olmaması, soru metinlerinin karmaşık olması, öğrencilerin soruları anlamakta zorlanmaları ve öğrenci düzeylerini gerçekçi bir şekilde belirleyememesi gibi nedenlerden dolayı İYEP’e öğrenci seçme sürecinin yetersiz olduğunu düşündükleri görülmektedir.

İYEP kapsamında doldurulan form ve dosyalar alt temasına ilişkin öğretmenlere “İYEP kapsamında doldurulan dosya ve formları yararlı buluyor musunuz? Neden?” sorusu yöneltilmiştir. Öğretmenlerin çoğu (n = 29), program kapsamında doldurulan form ve dosyaları yararlı bulduklarını belirtmiştir. Bu duruma ilişkin öğretmen görüşlerinden çarpıcı olanlar şu şekildedir: “Faydalı buluyorum. Kurs sonunda öğrencideki ilerleme hakkında bir görüş oluşturmaktadır.”(Ö35), “Formlar bence faydalı. Çünkü programın amacına ulaşımın anlaşılması için bazı form ve dosyaların doldurulması lazım. Bir de öğretmenin öz değerlendirme yapmasını da sağlıyor.” (Ö22), “Sistemin doğru ve planlı bir şekilde ilerlemesi açısından faydalı olduğunu düşünüyorum.” (Ö29). Öğretmen görüşlerinde de belirtildiği üzere öğretmenlerin çoğunun, programın düzenli ve planlı ilerleyebilmesi, ders ve kazanımların takip edilebilmesi, kat edilen mesafe ve hedeflere ulaşma düzeyi hakkında sağlıklı bir değerlendirmenin yapılabilmesi ve eksikliklerin saptanması açısından doldurulan form ve dosyaları yararlı buldukları görülmektedir.

Ayrıca bazı öğretmenler (n = 4) program kapsamında doldurulan form ve dosyaları yararlı bulmazken beş öğretmen ise öğretmenlere gereksiz iş yükü olduğunu vurgulamıştır. Bu durum hakkında öğretmen görüşlerinden bazıları şöyledir: “İYEP kapsamında doldurulan form ve dosyalar öğretmen açısından büyük bir külfet oluşturmuştur. Özellikle program sonunda yapılan anket gerek soruların gereksizliği gerek uzunluğu bakımından öğretmenleri büyük ölçüde yormuştur.” (Ö7), “Devamsızlık ve değerlendirme dosyaları hariç diğer formları çok faydalı bulmuyorum. Öğrenciler için yapılan bir uygulamada öğretmenlere gereksiz iş yükü yüklediğini düşünüyorum.” (Ö26), “Birçoğu lüzumsuz ve hatta dikkate bile alınmayan dosyalar. Bilgi verdiğimiz dosyalarda bile gerekli duyarlılık gösterilmiyor.” (Ö31). Öğretmen görüşlerinde de vurgulandığı üzere bazı öğretmenlerin (n = 5), İYEP kapsamında doldurulan form ve dosyaları işlevsel görmedikleri ve öğretmenlere gereksiz iş yükü olduğunu düşündükleri görülmektedir.

İYEP’in Öğrenci Açısından Yararları

Bu temaya ilişkin öğretmenlere “İYEP’in öğrenciler açısından yararlı olduğunu düşünüyor musunuz? Sizce öğrenciler açısından yararları nelerdir?” sorusu

yöneltilmiştir. Öğretmenlerin bu konuya ilişkin görüşleri incelendiğinde öğretmenlerin neredeyse tamamı (n = 36) İYEP'i öğrenci açısından yararlı bulduklarını belirtmiştir. Bu durum hakkındaki öğretmen görüşlerinden biri aşağıda sunulmuştur.

Faydalı olduğunu düşünüyorum. Başarı düzeyi düşük olan öğrenciler sınıfta kendilerini dışlanmış hissediyor. İYEP sayesinde öğrenmeleri arttığı için derslere katılımları da artıyor. Öğrenciler bunu gördüklerinde onları dışlamak yerine daha çok kabullenmeye başlıyor. Verilen kursta tüm öğrencilerin seviyesi aynı olduğu için kendilerini daha rahat ifade edebiliyorlar. (Ö4)

Ayrıca bu duruma ilişkin Ö7 kodlu öğretmen "İYEP öğrenciler için daha özel bir eğitim aldıkları, eksikliklerinin giderildiği bir program olduğu için birçok öğrenci üzerinde etkili olmuştur. Öğrenciler okuduğunu anlama, okuma-yazma ve temel matematiksel işlemler konularındaki açığı bu programla büyük ölçüde kapatmıştır." şeklinde görüş belirtirken Ö11 kodlu öğretmen ise "Kazanımları kazanmada geri kalmış öğrencilerin diğer öğrencilerle aynı seviyeye gelmesi açısından faydalı olduğuna inanıyorum. Ayrıca dört işlem ve okuduğunu anlamada sorunu olan öğrencilerin ilkökul sürecinde bunları çözerek ortaokula geçmelerine fırsat tanıdığını düşünmekteyim." demiştir. Öğretmen görüşlerinde de belirtildiği üzere çoğu öğretmenin (n = 36), İYEP'i öğrencilerin eksiklerini tamamlama, var olan bilgilerini pekiştirme, öğrencilerde sorumluluk bilincinin gelişmesini sağlama, öğrencilerin başarı duygusunu tatmasını ve kendine güvenmesini sağlama, öğrenciler arasındaki olumlu ilişkileri artırma ve okuduğunu anlama ile matematiksel becerilerinin gelişmesini destekleme bakımından öğrenciler için yararlı buldukları görülmektedir.

Ayrıca bazı öğretmenler (n = 17) İYEP'in öğrencilerin ders başarıları ile ders çalışma isteğini ve öğrencilerdeki öz-yeterlik düzeyini de olumlu etkilediğini ifade etmişlerdir. Bu doğrultudaki bazı öğretmen görüşleri aşağıda sunulmuştur.

Öğrenciler bir şeyler öğrenebildiklerini gördükçe istekleri artıyor ama her öğrenci için bunu söyleyemeyiz. Sınıfta geride kalan öğrenci, arkadaşlarının arasında özgüven eksikliği yaşıyor ama öğrenci İYEP ile bir şey yapmaya başladığını gördükçe normal derslerde de derse karşı daha olumlu bakmaya başlıyor. (Ö4)

İYEP'te öğrencilerle daha çok birebir ders işlendiği ve seviyelerine uygun ilerleme sağlandığı için öğrenci motivasyonunu olumlu yönde etkilemiştir. Sınıf içindeki kazanımların kendi seviyesinin üzerinde olması öğrenci motivasyonunu ve özgüvenini ister istemez düşürdüğünden, öğrencinin İYEP'te kendisiyle aynı modüldeki arkadaşlarıyla eğitim alırken daha ilgili ve derste daha aktif olduğunu gözlemledim. (Ö7)

Yukarıda öğretmen görüşlerinde de belirtildiği üzere bazı öğretmenlerin (n = 17) İYEP'in oluşturduğu ortam ve edindirdiği kazanımlar sayesinde öğrencilerin ders başarıları ve ders çalışma isteklerinde artışın olduğunu ve bu sayede öğrencilerin öz-

yeterlik algılarında olumlu yönde bir değişim olduğunu düşündükleri görülmektedir. Öğretmenler bu durumun nedenini İYEP kurslarında öğrencilere düzeylerine uygun bir eğitim verilmesi ve kendileriyle aynı düzeydeki öğrencilerle birlikte öğrenme fırsatını yakalamaları olarak açıklamışlardır.

İYEP Sürecinde Yaşanılan Sorunlar

Bu temaya ilişkin öğretmenlere “İYEP uygulaması süresince karşılaştığınız sorunlar/güçlükler nelerdir?” sorusu yöneltilmiştir. Öğretmenler açısından süreçte yaşanan sorunlar farklılık göstermekle birlikte ortak sorun olarak gördükleri durumlar da bulunmaktadır.

Görüşme yapılan öğretmenlerin bu konuya ilişkin görüşleri incelendiğinde öğretmenlerin İYEP sürecinde karşılaştıkları sorunlar sırasıyla; öğrencilerin devamsızlık yapmaları (n = 32), öğrencilere okul derslerinin dışında ek sorumluluklar yüklenmesi (n = 30), modüllerdeki öğrenci düzeylerindeki farklılıklar (n = 28), bazı öğrencilerin yaşadıkları güdülenme eksikliği (n = 26) ve velilerin ilgisizliği (n = 26) şeklindedir. Bu durumlara ilişkin öğretmen görüşlerinden ön plana çıkanlar şu şekildedir: “İYEP’in uygulanmasında devamsızlık karşılaştığım başlıca sorundur. İYEP sınıflarındaki öğrencilerin seviyelerinin birbirinden farklı olması uygulamayı zorlaştırıyor. İYEP uygulamasına kalan öğrencilerin motivasyonlarını da yüksek tutmak belirli zamandan sonra zor olabiliyor.” (Ö26), “İlkokullarda yetiştirme programını uygulamasında devam problemiyle çok fazla karşılaşmaktayız. Özellikle hafta sonu yapılan kurslarda öğrencilerin devamsızlık yapma oranı artıyor.” (Ö35), “İmkânlar nedeniyle okul çıkışında yaptığımız için okul derslerinden sonra yapılan 2 saat ders yorgunluğa sebep oluyor, algılarında düşüşler yaşanıyor. Taşınmalı öğrenciler programdan yararlanamıyor ya da zorluklar çekmek durumunda kalıyorlar. Veli isteğine bırakılması ihtiyacı olan öğrencinin faydalanmamasına neden oluyor.” (Ö4), “Karşılaştığım sorunlardan belki de en önemlisi velilerin bilgisiz ve ilgisiz olması. Bu yüzden bazı veliler öğrencinin kursa devam etmesine yardımcı olmuyorlar.” (Ö17). Öğretmen görüşlerinde de belirtildiği üzere öğretmenler öğrencilerin İYEP’te devamsızlık yapmalarından ve velilerin ilgisiz olmalarından fazlaca sorun yaşadıklarını, kursların hafta içi derslerden sonra yapılmasının öğrencilerde yorgunluğa neden olduğunu, modüllerdeki öğrencilerin düzeylerindeki farklılıkların ve belli bir zamandan sonra öğrencilerin yaşadıkları güdülenme düşüşlerinden dolayı sorunlarla karşılaştıklarını belirtmişlerdir.

Ayrıca görüşme yapılan bazı öğretmenler (n = 10) materyal eksikliği ve bazı modüllerde öğrenci sayılarının fazla olmasına vurgu yapmışlardır. Bu durum hakkında öğretmen görüşlerinden bazıları şöyledir: “Bazı modüllerde sınıflar kalabalık oluyor. Kalabalık ortamda tüm çocuklarla ilgilenmek için vakit sıkıntısı yaşanabiliyor.” (Ö32), “Modüllerin çakışması İYEP’i hazırlarken sorun oluşturdu. Verilen materyallerin yetersizliği de verimi azaltmıştır.” (Ö7). İYEP’in uygulanması süresince öğretmenlerin karşılaştıkları sorunların belli alanlar üzerinde yoğunlaşması bu sorunların yaygın bir şekilde yaşandığını ortaya koymaktadır.

İYEP'e İlişkin Öneriler

Bu temaya ilişkin öğretmenlere “İYEP’in daha etkili ve verimli uygulanması için önerileriniz nelerdir?” sorusu yöneltilmiştir. Görüşme yapılan öğretmenler programın daha verimli olması için programın planlama ve uygulama süreçlerine yönelik çeşitli önerilerde bulunmuşlardır. Öğretmenlerin ön plana çıkan önerileri ve değişmesini bekledikleri durumlar sırasıyla; materyallerin çeşitlendirilmesi (n = 26), uygulama süresinin geniş tutulması (n = 18), öğretmen ücretlerinin iyileştirilmesi (n = 17), sadece Türkçe becerisi ve Matematik öğrenme alanı değil farklı beceri alanlarına yönelik kazanımların olması (n = 16) şeklindedir. Bu doğrultuda öğretmen önerilerinden ön plana çıkanlar şöyledir: “Öğretmenlere materyal desteğinde bulunarak materyallerin zenginleştirilmesi sağlanabilir. Öğrenci üzerine konuşulduğu kadar bir de öğretici açısından ele almak gerekirse ücret konusunda öğretmeni motive etmediğini düşünüyorum.” (Ö32), “İYEP’in daha etkili ve verimli uygulanması için materyallerin düzenlenmesi ve artırılması, öğretmene ekstra hizmet puanının verilmesi ve ek dersinin artırılmasının motivasyonu artıracaklarını ve istekli katılımın sağlanmasını kazandıracaklarını düşünmekteyim.” (Ö7), “İYEP’in daha etkili olması için öğrencilerin farklı alanlarda beceri kazanımları sağlanabilir, verimli uygulanması için normal öğretim ortamlarından farklı bir yerde eğitim-öğretim yapılabilir. Öğrenme süresi geniş tutularak farklı öğretim teknikleri uygulanabilir.” (Ö26).

Bunların yanı sıra bazı öğretmenler velilerin bilgilendirilmesi (n = 10), ara değerlendirmelerin merkezi sistemle yapılması ve sadece sonuç değil sürecin değerlendirilmesi (n = 9), paydaşlarla görüşmelerin artırılması (n = 7), kılavuz kitaplarının sade ve uygulanabilir olması (n = 5) yönünde önerilerde bulunmuşlardır. Bu durumlara ilişkin bazı öğretmen önerileri şu şekildedir: “Öğretmenlerin kullanacakları kılavuz kitapları daha sade ve uygulanabilir olmalıdır.” (Ö34), “Veli bilgilendirilmeli ve İYEP’i okullarda öğretmenlerin daha başarılı olmaları için neyi, nasıl yapmalarını anlatmaları için uzmanlar gönderilmelidir.” (Ö17), “Daha etkili ve verimli olabilmesi için daha çok materyal ve bilgi paylaşımı yapılabilir. Öğrencilere sadece İYEP’ten önce ve sonra değil modüllerin ortasında da bir ara sınav uygulanabilir.” (Ö19), “Daha etkili ve verimli olabilmesi için bilgi paylaşımı, kılavuz ve yönergelerin net, açık ve etkili olması gerekiyor. Ara sınav olmalı ve öğrencilere uygulanan bu programdaki sınavlar da açık ve anlaşılır olmalıdır.” (Ö22). Bu durumda, öğretmenlerin İYEP’in daha etkili ve verimli olması için başta programın planlayıcıları ve tasarımcıları olmak üzere öğretmenlere, idarecilere ve velilere önemli sorumluluklar düştüğünü ve eğitim paydaşlarının tümünün bu konuda daha özverili olmaları gerektiğini düşündükleri görülmektedir.

Tartışma, Sonuç ve Öneriler

İYEP’e ilişkin öğretmen görüşlerini belirlemeyi amaçlayan bu çalışmada, öğretmenlerin İYEP’i Türkçe ve matematik becerilerinde yeterli düzeye ulaşamamış öğrencilerin başarılarının artırılması açısından yararlı bir uygulama olarak görmelerine rağmen yaklaşık olarak yarısının hazırlanan program tasarısındaki kazanımlar, öğretim materyalleri, uygulama kılavuzları ve yönergelerdeki

eksikliklerden dolayı programdan yeterli düzeyde yararlanılmadığını belirttikleri belirlenmiştir. Öğretmenlerin yaklaşık olarak yarısının İYEP kapsamında geliştirilen kazanımların basit düzeyde hazırlandığı, özellikle düzeyi birbirine çok yakın olan öğrencilerin bile farklı modüllerde görüldüğü, kılavuzların ve yönergelerin yeterince açık, anlaşılır olmadığı ve farklı modüllerin tek kitapta olmasının yanlış olduğu yönünde görüş bildirdikleri saptanmıştır. Bu araştırma sonuçlarına koşut olarak, Kırnık ve diğ. (2019) çalışmasında öğretmenler programı yararlı bir uygulama olarak görmesine rağmen İYEP kazanımlarının öğrenci düzeyinin altında olması, kazanımlarla etkinliklerin uyumlu olmaması açısından İYEP'i yetersiz bulmuşlardır. Benzer şekilde Anılan ve Özgan'ın (2020) çalışmasında öğretmenler, İYEP materyallerini uygun bulmalarına rağmen düzeylerin çeşitlendirilmesi gerektiğini belirtmişlerdir. Öte yandan Toptaş ve Karaca'nın (2019) çalışmasında öğretmenler, İYEP matematik kazanımlarının ve etkinlik kitabının yeterli olduğunu belirtmişlerdir. Eğitim programı tasarımı, programda yer alacak öğelerin belirlenmesini ve bu doğrultuda öğretimi düzenlemeyi amaçlamaktadır. Eğitim programında yer alan öğelerin öğrenci düzeyine uygun olması gerekmektedir (Demirel, 2011). Eğitim programı esnek bir yapıya sahip olduğu için yaşanan değişimlerden etkilendiği ve sürekli geliştirilip düzenlenmesi gerektiği belirtilmektedir (Aykaç, 2014; Demirel; 2011). Bu yüzden öğrencilerin İYEP'ten tam anlamıyla yararlanabilmeleri ve programın kazanımlarına öğrencilerin ulaşabilmeleri için İYEP içeriğinde yer alan öğelerin (kazanımlar, öğretim materyalleri, uygulama kılavuzları ve yönergeler) özellikle öğrenci düzeyine uygunluk bakımından gözden geçirilmesi gerektiği söylenebilir.

Öğretmenlerin büyük çoğunluğunun İYEP hakkında yapılan öğretmen bilgilendirilmelerinin yeterli olduğu yönünde görüş belirttikleri belirlenmiştir. Dolayısıyla öğretmenlerin İYEP hakkında öğretmenleri bilgilendirmek amacıyla gerçekleştirilen seminer, toplantı vb. etkinliklerin yeterli olduğunu düşündükleri söylenebilir. Yeni uygulanan programların istenilen başarıya ulaşabilmeleri için öğretmenlerin programın yapısı, işlevleri, amaçları ve uygulanması hakkında bilgilendirilmelerine gereksinim duyulmaktadır (Aykaç, 2007). Bu yüzden eğitim programlarının uygulayıcısı olan öğretmenlerin uygulanacak olan program hakkında yeterli bilgiye sahip olmaları programın başarısı açısından önemlidir. Öte yandan bazı öğretmenlerin, bilgilendirmeleri yapan yetkililerin programa tam anlamıyla hakim olamamaları, yapılan toplantı ve seminerlerin etkili olmaması, bilgilendirilmelerin açık ve anlaşılır olamayışı gibi nedenlerden dolayı İYEP hakkında yapılan bilgilendirmelerin yetersiz olduğunu düşündükleri sonucuna ulaşmıştır. Benzer şekilde Anılan ve Özgan (2020) ile Toptaş ve Karaca'nın (2019) çalışmalarında öğretmenler, İYEP hakkında yeterince bilgilendirilmediklerini, öğretmenlere daha fazla bilgilendirme yapılması gerektiğini öne sürmüşlerdir. Nitekim alanyazında hizmet içi eğitimlerin etkililiğinin içerik, bağlam, eğitimcilerin bilgi ve becerisi gibi etkenlere bağlı olduğu vurgulanmaktadır (Kabakçı-Yurdakul, 2008). Bu durumda, bazı okullarda öğretmenlerin bilgilendirilmesi sürecinde eksikliklerin olduğu ve bu

durumun eğitimlerin içeriği, bağlamı, okul yönetimi veya bu konudaki yetkili kişilerin bilgi ve becerisinden kaynaklandığı söylenebilir.

Öğretmenlerin çoğu, İYEP öğrenci seçme/belirleme sürecini yeterli bulmadığını belirtmiştir. Öğretmenlerin İYEP'e öğrenci seçme sürecinde değerlendirme ölçütlerinin yetersiz olduğunu, tek bir ölçme aracıyla yapılan değerlendirmenin gerçekçi sonuçlar vermediğini belirttikleri belirlenmiştir. Ayrıca bazı öğretmenler İYEP'e öğrenci seçme sürecini yeterli bulurken bazı öğretmenler ölçme aracındaki soruların öğrenciler tarafından anlaşılmadığını ve öğrenci düzeyine uygun olmadığını ifade etmişlerdir. Bu araştırmadan farklı olarak Toptaş ve Karaca'nın (2019) çalışmasında öğretmenler, İYEP kapsamında matematik dersine ilişkin hazırlanan soruların İYEP'in kazanımlarıyla örtüşüğünü belirtmişlerdir. Öte yandan bu araştırma sonuçlarına koşut olarak Ulusoy ve diğ. (2018) tarafından yapılan çalışmada, öğretmenlerin İYEP öğrenci belirleme sürecinde çeşitli sorunlar yaşadıkları belirlenmiştir. Çalışmada öğretmenler kalabalık sınıflarda uygulamada sorun yaşadıklarını, öğrencilerin düzey farklarından dolayı sorunlar yaşadıklarını, sınavda gereksiz sorular olduğunu ve bazı soruların amaca uygun olmadığını belirtmişlerdir. Çalışma sonuçları bu araştırmadan elde edilen sonuçları destekler niteliktedir. Dolayısıyla İYEP öğrenci seçme/belirleme sürecinde yapılan değerlendirmelerin ölçme aracındaki eksiklikler ve değerlendirme ölçütlerindeki yetersizlikler nedeniyle öğretmenler tarafından yetersiz görüldüğü söylenebilir. Bireysel farklılıklara sahip olan öğrencilerin yapılan ölçme/değerlendirmelerde bilgi ve becerilerini gösterebilmeleri için çoklu değerlendirmelerin yapılması gerektiği belirtilmektedir. Bu çerçevede çoktan seçmeli, eşleştirme, kapalı uçlu sınavların yanı sıra kontrol listesi, gözlem, öz-değerlendirme, gelişim dosyası gibi sürece dönük değerlendirmeyi olanaklı kılan araçların da kullanılması gerektiği vurgulanmaktadır (Özsevgeç ve Karamustafaoğlu, 2010). Bu durumda, İYEP kapsamında farklı modüllere uygun şekilde öğrenci belirleme sürecine ilişkin ölçme ve değerlendirmede soruların öğrenci düzeyine uygun şekilde açık, anlaşılır olmasına dikkat edilmesi gerektiği ve alternatif ölçme-değerlendirmelerin (öğrenci gelişim dosyaları, performans ödevleri, günlük tutma vb.) yapılmasına gereksinim olduğu söylenebilir.

Öğretmenlerin çoğu, program kapsamında doldurulan form ve dosyaları yararlı bulduklarını belirtmiştir. Öğretmenlerin programın düzenli ve planlı ilerleyebilmesi, ders ve kazanımların takip edilebilmesi, kat edilen mesafe ve hedeflere ulaşma düzeyi hakkında sağlıklı bir değerlendirmenin yapılabilmesi ve eksikliklerin saptanması açısından doldurulan form ve dosyaların yararlı olduğunu belirttikleri sonucuna ulaşmıştır. Resmi işlemlere ait belgelerin saklanması, ihtiyaç duyulduğunda erişiminin kolay olması, kurum hafızasının yok olmasının önüne geçmesi ve bilgi birikiminin sağlanması amacıyla gerçekleştirilen faaliyetlere ait dosya ve formların tutulması gerektiği belirtilmektedir (MEB, 2014). Dolayısıyla öğretmenlerin programın amaçlarına ulaşma düzeyinin takip edilmesi, ölçme ve değerlendirme için veri sağlanması, öğrencinin sonraki yıllardaki öğretmenlerine bilgi sağlanması ve programa düzen getirmesi nedeniyle İYEP kapsamında öğretmenler tarafından tutulan dosya ve formların yararlı olduğunu düşündükleri söylenebilir.

Araştırmanın sonucunda öğretmenlerin İYEP'i öğrencilerin eksikliklerini tamamlama, var olan bilgilerini pekiştirme, öğrencilerde sorumluluk bilincinin gelişmesini sağlama, öğrencilerin başarı duygusunu tatmasını ve kendine güvenmesini sağlama, öğrenciler arasındaki olumlu ilişkileri artırma ve okuduğunu anlama ile matematiksel becerilerinin gelişmesini destekleme bakımından öğrenciler için yararlı buldukları saptanmıştır. Ayrıca bazı öğretmenlerin İYEP'in öğrencilerin ders başarısı ile ders çalışma isteğini ve öğrencilerdeki öz-yeterlik düzeyini de olumlu etkilediği yönünde görüş belirttikleri belirlenmiştir. Bu veriler alanyazındaki çalışma sonuçlarını destekler niteliktedir. Bu araştırma sonuçlarına koşut olarak Dilekçi'nin (2019) çalışmasında, öğretmenlerin İYEP'in olumlu yönlerini; öğrencilerin güdülenmesini ve ders başarısını artırma, öğrencilerin eksikliklerini tamamlayarak öğrenci gelişimini sağlama, öğrencilerle birebir ilgilenme olanağı sağlama, öğrencilerin öz güvenlerini artırma olarak belirttikleri belirlenmiştir. Kırmık ve diğ. (2019) çalışmasında öğretmen görüşlerine göre İYEP, Türkçe ve Matematik kazanımlarına olumlu katkı sunmaktadır. Benzer şekilde Toptaş ve Karaca'nın (2019) çalışmasında öğretmenler, İYEP sayesinde öğrencilerin başarıyı tadarak özgüvenlerinin arttığını, öğrencilerin eksik öğrenmelerinin giderildiğini, öğrencilere psiko-sosyal anlamda destek sağladığını ve bu yönüyle İYEP'in gerekli olduğunu, devam ettirilmesi gerektiğini vurgulamışlardır. Nitekim Gürler'in (2020) çalışmasında, öğretmenlerin yarısından fazlası bu programa Türkçe ve Matematik derslerinin yanı sıra Fen Bilimleri, Hayat Bilgisi ve Sosyal Bilgiler gibi derslerin de katılması gerektiğini belirtmişlerdir. Ayrıca Anılan ve Özgan (2020), çalışmalarında öğretmenlerin İYEP'i öğrenciye birebir ilgi sağlaması ve öğrencilerin eksiklerini tamamlaması yönüyle olumlu bulduklarını ve öğretmen görüşlerine göre İYEP sayesinde öğrencilerin akademik başarılarının yükseldiğini, öz güvenlerinin, derse yönelik güdülenmelerinin arttığını ortaya koymuşlardır. Bu durumda, İYEP'in öğrenciler açısından olumlu yansımalarının olduğu ve öğrencilere hem bilişsel hem de duyuşsal anlamda katkı sağladığı söylenebilir.

MEB tarafından yayımlanan yönergede İYEP'in hedefleri; ilkokul öğrencilerinin Türkçe ve Matematik derslerine ilişkin program kapsamında belirlenen hedeflere ulaşmalarını sağlamaya yönelik eğitim durumları düzenlemek, öğrencilerin psikososyal gelişimini desteklemek, ileriki eğitim süreçlerinde oluşabilecek uyum problemlerini önlemek, öğrencilerin akademik ve sosyal gelişimine katkı sunmak, öğrencilerin belirlenen öğrenme düzeyine ulaşmalarını sağlamak, problem çözebilen, yeniliğe açık, kendine güvenen ve sorumluluk üstlenen bireyler yetiştirmek şeklinde belirtilmiştir (MEB, 2019c). Ayrıca İYEP, ilkokul öğrencilerinin öğrenme ihtiyaçlarını erken yaşta başlatarak belirleyip öğrencilere öğrenme desteği sağlama ve bu sayede geride kalma risklerini azaltma bakımından önemli bir uygulama olarak değerlendirilmektedir (Türk Eğitim Derneği Düşünce Kuruluşu-TEDMEM, 2019). Bir uygulama, programın amaçlarına ulaşıldığı oranda başarılı kabul edilmektedir. Türk Eğitim Derneği tarafından hazırlanan 2018 değerlendirme raporunda İYEP programına katılan öğrencilerin matematik dersinde % 87.59'unun, Türkçe dersinde % 79.41'inin başarılı olduğu ve öğrenme eksiklerinin önemli ölçüde giderildiği

belirlenmiştir (TEDMEM, 2019). Dolayısıyla İYEP'in öğrencilerin akademik, duyuşsal ve sosyal becerileri üzerindeki etkilerine yönelik öğretmen görüşleri dikkate alındığında, programın belirlenen amaçlara büyük ölçüde hizmet ettiği ve öğrenci başarısı üzerinde uzun sürede olumlu bir etki yaratacağı değerlendirilmesinde bulunulabilir.

Araştırmada görüşme yapılan öğretmenlerin çoğunun İYEP sürecinde karşılaştıkları sorunlar sırasıyla öğrencilerin devamsızlık yapmaları, öğrencilere okul derslerinin dışında ek sorumluluklar yüklenmesi, modüllerdeki öğrenci düzeylerindeki farklılıklar, bazı öğrencilerin yaşadıkları güdülenme eksikliği ve velilerin ilgisizliği olarak belirlenmiştir. Bu araştırma sonuçlarına koşut olarak Dilekçi'nin (2019) çalışmasında, öğretmenler İYEP'in eksik yönlerini program süresinin yetersiz olması, program yorucu olduğu için öğrencilerde yorgunluğa sebep olması, öğrenci seçiminde sorunlar yaşanması şeklinde belirtmişlerdir. Benzer şekilde Kırnık ve diğ. (2019) çalışmasında öğretmenler, İYEP'in eksik yönlerini öğrencilerin derse katılım düzeylerinin düşük olması, İYEP'e yönelik öğretmen eğitimlerinin olmaması, İYEP'e katılımın veli isteğine bırakılması, İYEP'e yönelik denetimin olmaması olarak ifade etmişlerdir. İlkokullarda var olan ders çizelgelerine göre haftada 30 saat ders yapılmaktadır. Bu ders yükünün üstüne kurslara katılım gösteren öğrencilerde yorgunluk ve güdülenme düşüklüğünün yaşanması olağandır. Bu yüzden bireylerin kendilerine zihinsel ve fiziksel yorgunluk yaşatan duruma ilişkin olumsuz tutum geliştirmeleri olasıdır (Telli, Ünsar ve Oğuzhan, 2012). Dolayısıyla İYEP'in okul derslerine ek olarak başka sorumluluklar yüklemesi, öğrencilerin güdülenmelerinde düşüşe sebep olup devamsızlık yapmalarına neden olmuş olabilir.

Araştırmada öğretmenlerin program kapsamında materyal eksikliğini sorun olarak gördükleri sonucuna ulaşılmıştır. Bu araştırma sonuçlarına koşut olarak Dilekçi'nin (2019) ve Kırnık ve diğ. (2019) çalışmalarında öğretmenler, İYEP ile ilgili hazırlanan materyallerin kısıtlı olmasına ve materyal eksikliğine vurgu yapmışlardır. Benzer bir konu alanı olan Destekleme ve Yetiştirme Kursları (DYK) hakkında yapılan bir çalışmada (Göksu ve Gülcü, 2016) da öğretmenlerin kurslarda kaynak kitap ve materyal konusunda sıkıntı yaşadıkları belirtilmiştir. MEB bu sorunları Eğitim ve Bilişim Ağı (EBA) ile çözüme kavuşturmaya çalışsa da her okulun bu uygulamalar için gerekli altyapıya sahip olmamasından dolayı soruna kalıcı bir çözüm olamamaktadır. Sonuç olarak öğretmenlere göre süreçte yaşanan sorunlar farklılık gösterse de öğretmen, öğrenci, program ve fiziki olanaklardan kaynaklı bazı ortak sorunların ortaya çıktığı söylenebilir. Ayrıca bazı modüllerde öğrenci sayılarının fazla olması durumunun da öğretmenler tarafından sorun olarak görüldüğü belirlenmiştir. Bu araştırma sonuçlarına koşut olarak Kırnık ve diğ. (2019) çalışmasında öğretmenler, İYEP kapsamında sorumlu olunan öğrenci sayısının fazla olmasından yakınmışlardır. Fakat İYEP uygulama yönergesinde "Bir İYEP grubunun 1-6 öğrenciden oluşturulması gerektiği, bu sayının en fazla 10 öğrenciye kadar çıkarılabileceği" ifadesi yer almaktadır (MEB, 2019c, s. 5). Dolayısıyla bazı modüllerde öğrenci sayılarının fazla olması durumunun öğretmenler tarafından belirtilmesi, İYEP'in uygulanma ilkeleriyle çelişmesi bakımından düşündürücüdür.

Araştırmada, öğretmenlerden İYEP'in daha etkili ve verimli uygulanması için öneriler sunması istenmiş ve öğretmenlerin materyallerin çeşitlendirilmesi, uygulama süresinin geniş tutulması, öğretmen ücretlerinin iyileştirilmesi, sadece Türkçe becerisi ve Matematik öğrenme alanı değil farklı beceri alanlarına yönelik kazanımların olması gibi çeşitli önerilerde buldukları belirlenmiştir. Dolayısıyla araştırmadan elde edilen sonuçlar ve öğretmenlerin önerilerinden hareketle hem İYEP'in daha etkili ve verimli uygulanmasına yönelik uygulayıcılara hem de bu konuda yeni yapılacak araştırmalara yönelik aşağıdaki öneriler sunulmuştur:

- MEB tarafından öğretmenlere materyal desteği sağlanabilir.
- Devamsızlık sorununu çözmek amacıyla veliler ile işbirliğini artıracak etkinlikler planlanabilir.
- İYEP'i uygulayan öğretmenlerin aldıkları ücretlerde iyileştirme yapılması ve kurs sürecinin öğretmenlerin hizmet puanlarına eklenmesi öğretmenlerin güdülenmelerini artırabilir.
- İYEP hafta sonu uygulanacak şekilde düzenlenip öğretmenlere farklı yöntem ve teknikler uygulamalarında rehberlik yapılabilir.
- İYEP'in öğrenciler açısından etkililiğini belirlemek amacıyla izlemeye/biçimlendirmeye yönelik ölçme değerlendirme yapılabilir.
- Bu çalışma Şanlıurfa ile Van ilinde görev yapan sınıf öğretmenleri ve veri toplama aracı olarak görüşme formuyla sınırlıdır. Daha geniş örneklem gruplarıyla, okul yöneticileriyle ve anket, ölçek, gözlem gibi farklı ölçme araçları kullanılarak daha kapsamlı çalışmalar yürütülebilir.

Kaynakça

- Akyıldız, H. (1991). *Etkili öğretim açısından öğretmen niteliğinin önemi: Eğitimde arayışlar I. sempozyumu eğitimde nitelik geliştirme*. İstanbul: Kültür Koleji Yayınları.
- Anılan, H. ve Özgan, K. (2020). Teachers opinions about support program in primary schools (SPPS). *Turkish Online Journal of Qualitative Inquiry*, 11(1), 56-84. doi: 10.17569/tojq.621543
- Arı, A. ve Özcan, E. (2014). Birinci sınıf öğrencilerinin okul olgunluğu düzeylerinin, okuma yazmayı öğrenmelerine etkisi. *Dumlupınar Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi*, 47, 74-90. <https://dergipark.org.tr/en/download/article-file/269017> adresinden erişilmiştir.
- Aykaç, N. (2007). İlköğretim sosyal bilgiler dersi eğitim-öğretim programına yönelik öğretmen görüşleri. *Elektronik Sosyal Bilimler Dergisi*, 6(22), 46-73. <https://dergipark.org.tr/tr/pub/esosder/issue/6136/82315> adresinden erişilmiştir.
- Aykaç, N. (2014). *Öğretim ilke ve yöntemleri*. Ankara: Pegem Akademi Yayıncılık.

- Baştuğ, M. ve Demirtaş, G. (2017). *İlk okuma ve yazma öğretimi el kitabı*. Ankara: Pegem Akademi Yayıncılık.
- Baykul, Y. (2003). *İlköğretimde matematik öğretimi: 1-5 sınıflar için*. Ankara: Pegem Akademi Yayıncılık.
- Büyükdüvenci, S. (1991). *Nitelikli eğitim sorunu: Eğitimde arayışlar 1. sempozyumu eğitimde nitelik geliştirme*. İstanbul: Kültür Koleji Yayınları.
- Büyükoztürk, ř., Kılıç-Çakmak, E., Akgün, Ö. E., Karadeniz, ř. ve Demirel, F. (2016). *Bilimsel araştırma yöntemleri*. Ankara: Pegem Akademi Yayıncılık.
- Demirel, Ö. (2011). *Eğitimde program geliştirme*. Ankara: Pegem Akademi Yayıncılık.
- Dilekçi, Ü. (2019). İlkokullarda yetiştirme programına (İYEP) ilişkin öğretmen görüşleri. *Milli Eğitim Dergisi*, 48(1), 433-454. <https://dergipark.org.tr/tr/download/article-file/929064> adresinden erişilmiştir.
- Doğan, B. (2002). Okuduğunu anlama stratejilerinin öğretimi ile ilgili alanyazın taraması. *Uludağ Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 15(1), 97-107. <https://dergipark.org.tr/tr/download/article-file/153194> adresinden erişilmiştir.
- Epeçaan, C. (2018). Okuma ve anlama becerilerinin öğretim sürecine etkisi üzerine bir değerlendirme. *Electronic Turkish Studies*, 13(19), 615-630. doi: 10.7827/TurkishStudies.14123
- Gençoğlu, C. (2019). Millî bir destekleme ve yetiştirme sistemi modeli: İlkokullarda yetiştirme programı (İYEP). *Milli Eğitim Dergisi*, 48(1), 853-881. <https://dergipark.org.tr/tr/download/article-file/931124> adresinden erişilmiştir.
- Göksu, İ. ve Gülcü, A. (2016). Ortaokul ve liselerde uygulanan destekleme kurslarıyla ilgili öğretmen görüşleri. *Bayburt Eğitim Fakültesi Dergisi*, 11(1), 153-171. <https://dergipark.org.tr/tr/pub/befdergi/issue/23129/247058> adresinden erişilmiştir.
- Göktaş, Ö. ve Gürbütürk, O. (2012). Okuduğunu anlama becerisinin ilköğretim ikinci kademe matematik dersindeki akademik başarıya etkisi. *International Curriculum and Instruction Studies Journal*, 2(4), 52-66. <https://pdfs.semanticscholar.org/79c2/1f634f1c039e547fbfc18bb57924aed45b88.pdf> adresinden erişilmiştir.
- Gürler, S. A. (2020). Fen bilimleri dersinin ilkokullarda yetiştirme programına (İYEP) dâhil edilmesine ilişkin öğretmen görüşleri. *Yüzüncü Yıl Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 17(1), 266-294.
- Işık, A. D., Akosmanoğlu, E. ve Bilir, A. (2015). İlköğretim birinci sınıf öğrencilerinin okuma başarısını etkileyen sosyo-kültürel faktörler. *Elementary Education Online*, 14(4), 1327-1340.

- Kabakçı-Yurdakul, I. (2008). *Öğretmenlikte mesleki gelişim*. Eskişehir: Anadolu Üniversitesi Yayınları.
- Karaçay, T. (1985). *Orta öğretim kurumlarında matematik öğretimi ve sorunları*. Ankara: Türk Eğitim Derneği.
- Kırnık, D., Susam, E. ve Özbek, R. (2019). İYEP (İlkokullarda yetiştirme programı) uygulamalarına ilişkin sınıf öğretmenlerinin görüşleri. *Millî Eğitim Dergisi*, 48(1), 387-415. <https://dergipark.org.tr/tr/download/article-file/929007> adresinden erişilmiştir.
- Kutluca-Canbulat, A. N. (2013). Ses temelli cümle yöntemi ile ilk okuma yazma öğretiminde anlamlı okumayı etkileyen unsurlar. *Mediterranean Journal of Humanities*, 3(2), 173-191. doi: 10.13114/MJH/201322478
- Lau, K., and Chan, D.W. (2003). Reading strategy use and motivation among Chinese good and poor readers in Hong Kong. *Journal of Research in Reading*, 26(2), 177-190. doi: 10.1111/1467-9817.00195
- Miles, M. B., and Huberman, A. M. (1994). *Qualitative data analysis*. USA: Sage Publications Inc.
- Millî Eğitim Bakanlığı. (2018). *Matematik dersi öğretim programı*. Ankara: Millî Eğitim Bakanlığı. <http://mufredat.meb.gov.tr/Dosyalar/201813017165445-MATEMAT%C4%B0K%20%C3%96%C4%9ERET%C4%B0M%20PROGRAMI%202018v.pdf> adresinden erişilmiştir.
- Millî Eğitim Bakanlığı Okul Öncesi Eğitim ve İlköğretim Kurumları Yönetmeliği. *Resmî Gazete*, 29072, 26.07.2014. <https://www.mevzuat.gov.tr/Metin.Aspx?MevzuatKod=7.5.19942&MevzuatIlski=0&sourceXmlSearch=Okul%20%C3%96ncesi> adresinden erişilmiştir.
- Millî Eğitim Bakanlığı. (2019a). *İlkokullarda yetiştirme programı (İYEP)*. Ankara: Millî Eğitim Bakanlığı, Temel Eğitim Genel Müdürlüğü.
- Millî Eğitim Bakanlığı. (2019b). *İlkokullarda yetiştirme programı uygulama kılavuzu*. https://tegm.meb.gov.tr/meb_iys_dosyalar/2019_10/01150934_YYEP_UYGU_LAMA_KILAVUZU.pdf adresinden erişilmiştir.
- Millî Eğitim Bakanlığı. (2019c). *Millî eğitim bakanlığı ilkokullarda yetiştirme programı yönergesi*. Ankara: Millî Eğitim Bakanlığı. https://tegm.meb.gov.tr/meb_iys_dosyalar/2018_09/25181019_YYEP_YYNE_RGESY.pdf adresinden erişilmiştir.
- Organisation for Economic Co-operation and Development. (2017). Education at a glance 2017. Retrieved from <http://www.oecd.org/education/skills-beyond-school/EAG2017CN-Turkey-Turkish.pdf>
- Organisation for Economic Co-operation and Development. (2018). *PISA 2015 results in focus*. Paris: OECD Publishing.

- Örs, E. (2019). Bir ilkokul öğrencisinin okuma-yazma öğrenimi üzerin durum alışması. *HAYEF: Journal of Education*, 16(1), 68-88. doi: 10.26650/hayef.2019.18008
- Özata, H. ve Haznedar, B. (2018). İlköğretim ikinci sınıfta akıcı sözcük okuma ve okuduğunu anlamayı etkileyen faktörler. *Boğaziçi Üniversitesi Eğitim Dergisi*, 35(2), 1-34. <https://dergipark.org.tr/tr/download/article-file/692194> adresinden erişilmiştir.
- Özsevgeç, T. ve Karamustafaoğlu, S. (2010). Öğretmen adaylarının geleneksel ve yapılandırmacı ölçme ve değerlendirme yaklaşımlarına yönelik profilleri. *Türk Eğitim Bilimleri Dergisi*, 8(2), 333-354. <https://dergipark.org.tr/tr/pub/tebd/issue/26104/275037> adresinden erişilmiştir.
- Sarıpınar, E. G. ve Erden, G. (2010). Okuma güçlüğünde akademik beceri ve duyuşal-motor işlevleri değerlendirme testlerinin kullanılabilirliği. *Türk Psikoloji Dergisi*, 25(65), 56-66. <https://www.psikolog.org.tr/tr/yayinlar/dergiler/1031828/tpd1300443320100000m000110.pdf> adresinden erişilmiştir.
- Savaş, E., Taş, S. ve Duru, A. (2010). Matematikte öğrenci başarısını etkileyen faktörler. *İnönü Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 11(1), 113-132. <https://dergipark.org.tr/tr/download/article-file/92276> adresinden erişilmiştir.
- TEDMEM. (2019). *2018 Eğitim değerlendirme raporu (TEDMEM değerlendirme dizisi 5)*. Ankara: Türk Eğitim Derneği.
- Telli, E. , Ünsar, A. ve Oğuzhan, A. (2012). Liderlik davranış tarzlarının çalışanların öğrgütsel tükenmişlik ve işten ayrılma eğilimleri üzerine etkisi: Konuyla ilgili bir uygulama. *Electronic Journal of Vocational Colleges*, 2(2), 135-150. <https://dergipark.org.tr/tr/pub/ejovoc/issue/5393/73150> adresinden erişilmiştir.
- Toptaş, V. ve Karaca, E. T. (2019). İlkokullarda yetiştirme programı (İYEP) kapsamındaki matematik derslerini yürüten sınıf öğretmenlerinin görüşlerinin incelenmesi. *Milli Eğitim Dergisi*, 48(1), 417-431. <https://dergipark.org.tr/tr/download/article-file/929038> adresinden erişilmiştir.
- Tural, H. (2005). *İlköğretim matematik öğretiminde oyun ve etkinliklerle öğretimin erişi ve tutuma etkisi* (Yayımlanmamış yüksek lisans tezi). Dokuz Eylül Üniversitesi, Eğitim Bilimleri Enstitüsü, İzmir.
- Tural, Ö. ve Oral, B. (2015). İlk okuma-yazma öğrenmede okula başlama yaşının okuma-yazma başarısına etkisi. *Dicle Üniversitesi Ziya Gökalp Eğitim Fakültesi Dergisi*, 24(2015), 96-121. <https://dergipark.org.tr/tr/download/article-file/786723> adresinden erişilmiştir.

- Ulusoy, K., Topçubaşı, T., Erkuş, B., Gökçedağ, O. ve Çoşkun, E. (2018, Nisan). *Sınıf öğretmenlerinin ilkokullarda yetiştirme programına katılacak öğrencilerin belirlenmesi ile ilgili görüşlerinin değerlendirilmesi*. 2. Uluslararası Avrasya Sosyal Bilimler Kongresinde sunulan sözlü bildiri, Sueno Hotels Beach Side, Antalya.
- Westwood, P. (2001). *Reading and learning difficulties: Approaches to teaching and assessment*. Camberwell: Acer Press.
- Yazanoğlu, G. (2011). *İlköğretim birinci sınıf öğrencilerinde kelime dağarcığı gelişimin ilk okuma yazma başarısı ve sosyoekonomik düzey ile ilişkisi: Şırnak ili örneği* (Yayımlanmamış yüksek lisans tezi). Uludağ Üniversitesi, Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Bursa.
- Yeşilkayalı, E. (1997, Ocak). *İlkokul 4. sınıf sosyal bilgiler dersinde problem çözme yönteminin öğrencilerin duyuşsal özellikleri üzerindeki etkisi*. Nasıl Eğitim Sistemi: Güncel Uygulamalar ve Geleceğe İlişkin Öneriler Eğitim Sempozyumu, Dokuz Eylül Üniversitesi, İzmir.
- Yıldırım, A. ve Şimşek, H. (2011). *Sosyal bilimlerde nitel araştırma yöntemleri* (8. baskı). Ankara: Seçkin Yayıncılık.
- Yıldız, M. ve Akyol, H. (2011). İlköğretim 5. Sınıf öğrencilerinin okuduğunu anlama, okuma motivasyonu ve okuma alışkanlıkları arasındaki ilişki. *Gazi Üniversitesi Gazi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 31(3),793-815. <https://arastirmax.com/en/system/files/dergiler/5672/makaleler/31/3/arastirmax-ilkogretim-5.sinif-ogrencilerinin-okudugunu-anlama-okuma-motivasyonu-okuma-aliskanliklari-arasindaki-iliski.pdf> adresinden erişilmiştir.
- Yücel, Z. ve Koç, M. (2011). İlköğretim öğrencilerinin matematik dersine karşı tutumlarının başarı düzeylerini yordama gücü ile cinsiyet arasındaki ilişki. *İlköğretim Online*, 10(1), 133-143. <http://ilkogretim-online.org.tr/index.php/io/article/view/1655/1491> adresinden erişilmiştir.

Etik Kurul Kararı

Bu araştırma 01.01.2020 tarihinden önce yapıldığı için etik kurul kararı zorunluluğu taşımamaktadır.

Teachers' Opinions Concerning Training Curriculum in Primary Schools: A Qualitative Analysis

ARTICLE TYPE	Received Date	Accepted Date	Published Date
Research Article	01.22.2020	09.26.2020	09.26.2020

İshak Kozikoğlu ¹

Van Yüzüncü Yıl University

Yusuf Tosun ²

Ministry of National Education

Abstract

This study aims to determine teachers' opinions concerning the training curriculum in primary schools (IYEP). This study, which was designed as a case study, was conducted with 38 classroom teachers working in Van and Şanlıurfa provinces. The data were collected with a semi-structured interview form analyzed by using descriptive analysis technique. As a result of the study, it was determined that approximately half of the teachers did not benefit from the curriculum adequately due to the deficiencies in curriculum design in terms of objectives, teaching materials, application guidelines, although the teachers considered the curriculum as a useful practice for the students who could not reach the sufficient level in Turkish and mathematics skills. In addition, the problems faced by most of the teachers in IYEP process are as follows; The absenteeism of the students, additional responsibilities to students outside of school classes, differences in the student levels in the modules, the lack of motivation of some students and the lack of interest of parents. In this case, material support can be provided to teachers by Ministry of National Education (MEB) within the scope of IYEP and activities that will increase cooperation with parents can be planned in order to solve the absenteeism problem.

Keywords: Training curriculum in primary schools (IYEP), classroom teachers, support programs, support education, primary education.

The Ethical Committee Approval: Since this research was conducted before 01.01.2020, it does not require an ethics committee decision.

¹Corresponding Author: Assoc. Prof. Dr., Faculty of Education, Department of Educational Sciences, E-mail: ishakkozikoglu@yyu.edu.tr, <https://orcid.org/0000-0003-3772-4179>

²Teacher, Şanlıurfa/Turkey, E-mail: pdr.2017@gmail.com, <https://orcid.org/0000-0001-6142-2600>

Purpose and Significance

Education, which is one of the important concepts of the modern world, is an important parameter that is effective in social development as well as the peace and economic well-being of individuals and societies. The education process is a factor that significantly affects and shapes human life. At the same time, inferences about development level of a society and country can be made based on the ratio of that society and the number of educated people of the country to the total population. Therefore, education is considered important by the society because of the importance it carries for the construction and future of the societies and the reasons stated above.

Considering the importance of basic skills such as reading, writing, etc. in subsequent training processes, the need arises for deficiencies in these skills. In 2018-2019 academic year, Training Curriculum in Primary schools (İlkokullarda Yetiştirme Programı, İYEP) was put into practice as a pilot for third and fourth grades in primary school. Once the pilot was completed in 2019-2020 academic year, İYEP started to be implemented in all schools for the third grade primary school students across Turkey. While İYEP aims to reach the determined goals for Turkish and mathematics lessons to support the child in terms of psycho-social aspects, and to prevent adaptation problems, it also aims to raise healthy individuals who are open to communication and learning, who are self-confident and responsible (MEB, 2019c). Based on this starting point, the purpose of this study is to determine the teachers' opinions concerning İYEP. For this purpose, the following questions were addressed in this study:

1. What are the opinions of teachers about İYEP?
2. What are the opinions of teachers about the effectiveness of İYEP?
3. What are the problems faced by teachers in the İYEP implementation process?
4. What are the teachers' suggestions concerning the İYEP implementation process?

As a result of the literature review, some studies (Anılan and Özgan, 2020; Dilekçi, 2019; Gürler, 2020; Kırmık, Susam and Özbek, 2019; Toptaş and Karaca, 201; Ulusoy, Topcubaşı, Erkuş, Gökçedağ and Coşkun, 2018) related to İYEP was reached. In this study, it is aimed to determine the opinions of the classroom teachers about determining the students who will participate in İYEP. Thus it is seen that there is a need for studies to determine the effectiveness of İYEP curriculum in Turkey and the problems experienced during the process. This study is considered to be important both in terms of providing feedback to the stakeholders about the effectiveness of this newly implemented program and the contribution to the literature regarding the problems encountered during the implementation process. This study is also important in terms of the findings it has obtained and the awareness it has created for teaching literacy and math skills, which are the basic skills of the educational process. In

addition, the data obtained from this study concerning IYEP and the suggestions to make the program more effective and functional are considered important in terms of providing data to the training stakeholders about the program and providing feedback to the curriculum developers.

Method

This study was designed as a case study. In case studies, one or more situations (events, individuals or groups) are investigated in depth and focus on the factors affecting the situation investigated or affected by the situation (Yıldırım and Şimşek, 2011). This study can be described as a case study in terms of investigating the effectiveness, benefits, problems encountered and suggestions for IYEP. Since this research was conducted before 01.01.2020, it does not require an ethics committee decision.

The study group of the study consists of 38 teachers who apply IYEP in Şanlıurfa and Van provinces. While determining the study group, the criterion sampling method, as one of the purposeful sampling methods, was used.

A semi-structured interview form developed by the researchers was used as data collection tool. While preparing the interview form, open-ended and easy-to-understand questions were provided in which teachers can express their opinions regarding the various aspects of the curriculum (elements of the program, informing teachers, student selection process, program effectiveness for students, problems encountered and suggestions). The data obtained from the study were collected from teachers who volunteered to participate in the study in Şanlıurfa and Van at the end of the first semester of the 2019-2020 academic year. Most of the teachers were interviewed face-to-face, but at the request of some teachers or when it was not possible to meet face-to-face with teachers, opinions of these teachers concerning the questions in the interview form were received in written form. Interviews with teachers took approximately 30 minutes.

Descriptive analysis technique was used for data analysis. In this study, based on the interview questions prepared according to the conceptual framework, a thematic framework was created for data analysis. Then, the data obtained according to the thematic framework were arranged accordingly. In addition, the findings were supported with direct quotations in order to reflect the teachers' views clearly and completely.

Results

As a result of the study, it was determined that approximately half of the teachers did not benefit from the curriculum adequately due to the deficiencies in curriculum design in terms of objectives, teaching materials, application guidelines, although the teachers considered the curriculum as a useful practice for the students who could not reach the sufficient level in Turkish and mathematics skills. In addition, the problems faced by most of the teachers in IYEP process are as follows; The absenteeism of the

students, additional responsibilities to students outside of school classes, differences in the student levels in the modules, the lack of motivation of some students and the lack of interest of parents.

Discussion and Conclusions

In this study, which aims to determine the opinions of teachers about IYEP, various results were reached regarding the content and implementation process of the IYEP, the effectiveness of the IYEP, the problems faced by the teachers during the implementation process and the suggestions. The results obtained from this study were discussed in line with the content and objectives of the IYEP program. In addition, the results obtained were supported by theoretical literature on the subject.

As a result of the study, it was concluded that teachers found IYEP useful for students in terms of completing the students' deficiencies, reinforcing their existing knowledge, developing students' sense of responsibility, improving students' sense of accomplishment and self-confidence, increasing positive relationships among students, and supporting their mathematical skills. In addition, it was concluded that some teachers stated that IYEP positively affected students' course performance and desire to study and their self-efficacy. The objectives of the IYEP in the directive published by Ministry of National Education (MoNE) are; to plan activities and learning experiences that will enable students to reach the achievements determined within the scope of IYEP in Turkish and Mathematics lessons, to provide support for students psychosocially within the scope of IYEP, to prevent possible adaptation problems in later education levels, to support academic and social development, to increase school attendance, to increase the expected learning of the students included in the program (MEB, 2019c). In addition, IYEP is considered as an important practice in determining the learning needs of primary school students at an early age and providing learning support to the students and thus reducing the risks of lagging behind (TEDMEM, 2019). An application is considered successful as long as the objectives of the program are achieved. In the 2018 evaluation report prepared by the Turkish Education Association, it was determined that 87.59 % of the students participating in the IYEP program were successful and 79.41 % were successful in the Turkish lesson and their learning deficiencies were substantially eliminated (TEDMEM, 2019). Therefore, when teachers' opinions about the effects of IYEP on students' academic, affective and social skills are taken into consideration, it can be evaluated that the program greatly serves the specified goals and will have a positive impact on student achievement in the long term. Therefore, based on the results obtained from this study and the suggestions of the teachers, the following suggestions are presented both to the practitioners for the more effective and efficient implementation of the IYEP and for the new studies on this subject.

- Material support can be provided to teachers by MoNE.
- Activities to increase cooperation with parents can be planned to solve the absenteeism problem.

- IYEP can be arranged to be applied at the weekend and teachers can be guided in the application of different methods and techniques.
- In order to determine the effectiveness of IYEP for students, formative assessment and evaluation can be made.
- This study is limited to classroom teachers working in Şanlıurfa and Van and interview form as a data collection tool. More comprehensive studies can be carried out with larger sample groups, school administrators and using different measurement tools such as questionnaire, scale, and observation.

The Ethical Committee Approval

Since this research was conducted before 01.01.2020, it does not require an ethics committee decision.